

Sygn. akt VI ACa 1230/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Manowska

Sędzia SA – Beata Waś

Sędzia SO (del.) – Ewa Talarczyk (spr.)

Protokolant: – st. sekr. sąd. Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko C. H.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 14 maja 2013 r.

sygn. akt III C 787/11

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 1230/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 maja 2010r. powód (...) spółka z o.o. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) spółka jawna z siedzibą w C., L. H., Z. P., T. G., C. H., M. H., J. R. i P. R. kwoty 92.367,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż jest w posiadaniu weksla płatniczego wystawionego przez pozwaną (...) spółka jawna z siedzibą w C. i poręczonego przez pozostałych pozwanych. Weksel z uwagi na niewywiązanie się przez pozwaną Spółkę, z którą zawarto umowę leasingu operacyjnego, z tejże umowy, został wypełniony przez powoda na kwotę dochodzona pozwem, po uprzednim wezwaniu pozwanej (...) spółka jawna z siedzibą w C. do wykupu weksla.

W dniu 26 maja 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał w sprawie III Nc 170/10 nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, uwzględniając roszczenie pozwu.

Od powyższego nakazu skutecznie wniesione zostały zarzuty wyłącznie przez pozwanego C. H., który domagał się uchylecia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa w całości, wstrzymania wykonania nakazu zapłaty, a także zasądzenia

kosztów procesu. W uzasadnianiu zarzutów podniesiono, iż weksel został uzupełniony niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej i w sposób nieprawidłowy z uwagi na niepoprawne wyliczenie wysokości zobowiązania, a także że weksel nie został przedstawiony przez powoda do zapłaty w sposób przewidziany prawem wekslowym.

Pismem z dnia 26 sierpnia 2011 r. powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy i zasądzenie od pozwanego C. H. dalszych kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 4.200 zł. Jednocześnie podniósł, iż zarzuty pozwanego C. H., będącego poręczycielem wekslowymi nie zasługują na uwzględnienie z uwagi na to, iż pozwany nie zawarł z powodem porozumienia wekslowego, co do wypełnienia weksła odsyłającego do stosunku podstawowego, tym samym pozbawiony jest możliwości podnoszenia zarzutów w oparciu o art. 17 prawa wekslowego.

Wyrokiem z dnia 14 maja 2013 r., zapadłym w sprawie o sygn. akt III C 787/11, Sąd Okręgowy w Warszawie utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany wobec C. H. w dniu 26 maja 2010 r., w sprawie III Nc 170/10 (pkt I.), a nieuiszczone opłaty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa (pkt II.).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne Sądu I instancji:

Pozwana (...) spółka jawna z siedzibą w C. zawarła w dniu 19 października 2007 r. z powodem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę leasingu operacyjnego nr (...), przedmiotem której był leasing naczepy ciężarowej (...), a której integralną część stanowiły postanowienia Ogólnych Warunków Umowy Leasingu z uwzględnieniem zmiany ich brzmienia dokonanej § 7 tejże umowy.

Jak ustalił następnie Sąd Okręgowy, korzystająca spółka ustanowiła na rzecz finansującego zabezpieczenie w postaci weksła własnego in blanco, wystawionego przez pozwaną (...) spółka jawna z siedzibą w C. wraz z deklaracją wekslową, którą w imieniu wystawcy podpisali L. H., Z. P., T. G., C. H., M. H. i J. R.. Te same osoby i dodatkowo P. R. poręczyły ww. weksel.

Zgodnie z dalszymi ustaleniami Sądu I instancji z deklaracji wekslowej wynika, iż w przypadku naruszenia przez korzystającego, tj. wystawcę weksła, warunków umowy leasingu, (...) spółka z o.o. z siedzibą w W. ma prawo opatrzyć weksel datą płatności według swego uznania, wypełniając przedmiotowy weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą wszelkim zobowiązaniom finansowym korzystającego, wynikającym z umowy leasingu, zawiadamiając jednocześnie o tym korzystającego listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Stosownie też do ustaleń Sądu Okręgowego, wobec zaprzestania przez korzystającego płatności rat leasingowych powód wypowiedział umowę i wezwał leasingobiorcę do zapłaty odszkodowania, a nadto wypełnił weksel in blanco na kwotę 92.367,48 zł., obejmującą: 647,43 Euro stanowiące równowartość kwoty 2.494,29 zł - tytułem płatności zaległych przed wypowiedzeniem rat leasingowych, kwotę 1.117,24 zł - tytułem odsetek za opóźnienie płatności, których termin wymagalności zapadł przed dniem wypowiedzenia umowy, kwotę 73.019,84 zł - tytułem wynagrodzenia „odszkodowania” leasingowego, które wskutek przedterminowego wypowiedzenia umowy leasingu stało się natychmiast wymagalne (w tym raty pozostałe do uiszczenia do końca umowy, tj. poczynając od wymagalnej na 5 grudnia 2008 r. i wartość resztowa) oraz kwotę 15.736,11 zł (częściowo kwota 32.444,28 zł tytułem dalszych odsetek za zwłokę licznych od odszkodowania od dnia następnego po dniu wypowiedzenia umowy do dnia wypełnienia weksła).

Jak ustalił nadto Sąd Okręgowy powód w dniu 8 lutego 2010 r. zbył przedmiot umowy leasingu za kwotę 22.000 zł netto, zaś pismem z dnia 8 kwietnia 2010 r. przedstawił pozwanej spółce weksel do zapłaty, jednak żądana kwota nie została uiszczona.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd I instancji uznał, iż bezspornym było istnienie pomiędzy pozwanymi a powodem zobowiązania opartego na wekslu in blanco, pozwani nie kwestionowali również, iż podstawą wystawienia weksła były zobowiązania wynikające z umowy leasingu operacyjnego z dnia 19 października 2007 r., zawartej z powodem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W..

W ocenie Sądu I instancji kwestia sporna sprowadzała się zaś do zasadności wypełnienia weksla na kwotę 92.367,48 zł. oraz zarzutów, jakie mogą podnosić pozwani w postępowaniu toczącym się na skutek nie wykupienia weksla.

Sąd Okręgowy zważył, że powód dochodzi należności z weksla in blanco, dołączonego do pozwu, wystawionego przez pozwaną Spółkę, w celu zabezpieczenia roszczenia powoda wynikającego z łącznej strony umowy leasingu, który został wypełniony przez powoda zgodnie z porozumieniem wekslowym, wynikającym z treści deklaracji wekslowej dołączonej do akt. Weksel ten zastał poręczony przez pozwanych: L. H., Z. P., T. G., C. H., M. H., J. R. i P. R. i był podstawą wydania w sprawie nakazu zapłaty.

Sąd Okręgowy wskazał również, iż bez wątpienia wystawiony przez (...) spółka jawna z siedzibą w C. dokument miał charakter weksla niezupełnego, o którym stanowi art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe. Oczywistym jest zatem, iż w chwili jego wydania remitentowi, został on upoważniony przez dłużnika do uzupełnienia weksla zgodnie z deklaracją wekslową.

Zdaniem Sądu I instancji pozwany C. H. nie kwestionował, iż podstawą wystawienia przez (...) spółka jawna z siedzibą w C. weksla in blanco były zobowiązania wynikające z umowy leasingu z dnia 19 października 2007 r. nr (...), której integralną część stanowią ogólne warunki umowy leasingu z dnia 18 lipca 2007 r. Jak zaznaczył Sąd Okręgowy, powstałe w ten sposób zobowiązanie wekslowe względem osób podpisanych na wekslu jako poręczyciele ma charakter warunkowy, albowiem może wywołać pewne skutki prawne również z mocą wsteczną, dopiero z chwilą jego wypełnienia przy uwzględnieniu, iż został wypełniony w sposób odpowiadający przepisom prawa wekslowego i zgodny z wolą stron, wyrażoną w porozumieniu zawartym pomiędzy nimi. Zobowiązanie wekslowe nie powstanie w razie wypełnienia weksla in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem. Istnienie deklaracji wekslowej, jako upoważnienia wierzyciela do wypełnienia weksla w określony sposób ma istotne znaczenie dowodowe w tym zakresie.

Sąd I instancji zauważył, że zgodnie z ugruntowanym poglądem, wypracowanym na tle art. 10 prawa wekslowego, wobec posiadacza, z którym została zawarta taka wiążąca umowa można podnieść zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem, z tym zastrzeżeniem, iż poręczyciel, który odpowiada solidarnie z wystawcą weksla może podnosić wobec remitenta zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z deklaracją wekslową tak samo jak wystawca weksla, o ile podpisał deklarację wekslową. Sąd Okręgowy zważył, że pozwany C. H. nie kwestionował, iż przy zawieraniu umowy doszło do podpisania deklaracji wekslowej, a składając na niej podpis występował wyłącznie w imieniu wystawcy (...) spółka jawna z siedzibą w C.. Wszystkie wskazane w deklaracji osoby podpisały deklarację jako współwłaściciele spółki, podobnie jak sam weksel, odrębnie składając podpisy na odwrocie weksla - w tym wypadku już jako jego poręczyciele - osoby fizyczne. W ocenie Sądu I instancji poręczyciele pozbawieni są zatem możliwości podnoszenia zarzutu dotyczącego rozliczenia umowy leasingu. Stąd też wniosek pozwanego C. H. o powołanie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i księgowości na okoliczność prawidłowego wyliczenia dochodzonej należności podlegał oddaleniu, podobnie jak i wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego celem wyliczenia wartości przedmiotu umowy i ostatecznie jej rozliczenia w wartości odszkodowania. Sąd Okręgowy zauważył nadto, że powód wskazał jakie zaległości i w jakiej wysokości przesądziły o wypełnieniu weksla na kwotę dochodzona pozwem, z przywołaniem konkretnych zapisów umowy leasingu oraz ogólnych warunków umowy leasingu. W ocenie Sądu I instancji, takie wyszczególnienie należności dawało podstawy do przyjęcia, iż należność dochodzona pozwem jest zasadna. Skutkowało to uznaniem przez Sąd Okręgowy, że roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie. Wysokość tego zobowiązania jest wynikiem także pomniejszenia należności głównej o kwotę 22.000 zł netto, za którą sprzedano przedmiot leasingu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że jedynymi zarzutami jakie przysługują pozwanemu C. H. są zarzuty określone art. 10 Prawa wekslowego, zgodnie bowiem z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 1931 r. osoba, która podpisała weksel przed jego całkowitym uzupełnieniem a nie prowadziła z wierzycielem wekslowym żadnych układów co do sposobu uzupełnienia weksla, nie może podnosić zarzutu, że weksel został wypełniony niezgodnie z jej wolą. Zgodnie

z zasadą formalizmu wekslowego, za weksel uważany jest dokument zawierający elementy wskazane w ustawie, a przedmiotowy weksel zawiera wszystkie elementy, o których mowa w art. 1 ustawy Prawo wekslowe.

Sąd I instancji uznał nadto, że brak jest podstaw do kwestionowania sposobu dochodzenia roszczenia przez powoda z uwagi na zarzucane nieprzedstawienie weksla do zapłaty. Sposób, w jaki przedstawiono weksel do zapłaty jest zgodny z deklaracją wekslową. Sąd Okręgowy wskazał, że obowiązek „przedstawienia weksla do zapłaty” wynika wprost z art. 38 prawa wekslowego, przy czym za czyniący zadość temu obowiązkowi należy uznać sposób, w jaki dokonał tego powód - kierując do pozwanej spółki pismo z dnia 8 kwietnia 2010 r. i wskazując w nim, iż z wekslem można się zapoznać w miejscu płatności weksla – tj. w siedzibie Banku (...) S.A. w W.. Odpis przedmiotowego pisma otrzymali poręczyciele. Jak podkreślił przy tym Sąd I instancji - wbrew stanowisku pozwanego - nawet nie przedstawienie weksla do zapłaty nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania wekslowego wystawcy i poręczycieli, nie skutkuje bowiem nieważnością zobowiązania wekslowego.

Sąd Okręgowy zauważył, że pozwana spółka wystawiając weksel in blanco i podpisując deklarację wekslową upoważniła powoda do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu wobec powoda, wynikającemu z umowy leasingu, a obejmującą płatności, będące następstwem przewidzianego w umowie przedterminowego rozwiązania umowy, a także opatrzenia weksla datą płatności według uznania oraz klauzulą „bez protestu”, zawiadamiając o powyższym wystawcę weksla. Zdaniem Sądu I instancji powyższe warunki zostały spełnione przez powoda, natomiast pozwani, odpowiadający solidarnie ze Spółką, która nie wywiązała się z umowy, odpowiadają za jej zobowiązanie zabezpieczone wekslem, który poręczyli, a zatem z tytułu umowy poręczenia, która nie była w sprawie kwestionowana i wynika z treści weksla.

Z tych względów Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony nakaz zapłaty w stosunku do pozwanego C. H., nieuiszczone opłaty sądowe przejmując na rachunek Skarbu Państwa na podstawie art. 101 ust. 3 oraz art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł pozwany C. H., zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości i wnosząc o jego zmianę oraz oddalenie powództwa w stosunku do skarżącego, z zasądzeniem na jego rzecz kosztów procesu, względnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Skarżący zarzucił wyrokowi Sądu I instancji naruszenie przepisów procedury poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych na okoliczność rozliczenia umowy leasingu (...) i wartości zwróconego przedmiotu leasingu, jak też przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, że strona powodowa wykazała prawidłowość wypełnienia weksla, a co za tym idzie, zasadność swego roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości.

Z uwagi na tak sformułowane zarzuty skarżący domagał się nadto dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego z zakresu motoryzacji celem określenia wartości zwróconego przedmiotu umowy leasingu, jak też dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i księgowości na okoliczność nieprawidłowości wyliczenia dochodzonej należności (odszkodowania) przy uwzględnieniu zapisów umowy leasingu oraz ogólnych warunków umowy leasingu, dotyczących rozliczenia umowy przez finansującego w przypadku wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja podlegała uwzględnieniu, co wobec dostrzeżonych wadliwości zaskarżonego rozstrzygnięcia skutkować musiało uchyleniem wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pierwszej kolejności podkreślić wypada, że odmiennie niż w przypadku zarzutów naruszenia przepisów postępowania, sąd odwoławczy powinien zastosować właściwe przepisy prawa materialnego, a więc także usunąć ewentualne błędy prawne sądu pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy zostały one wytknięte w apelacji.

Stosowanie prawa materialnego przez sąd drugiej instancji nie jest związane z zakresem zarzutów apelacyjnych, których rola sprowadza się do wyeksponowania kwestii prawnych istotnych w ocenie skarżącego dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2013 r., IV CSK 145/13, Lex nr 1399862). Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury sąd drugiej instancji, rozpoznający sprawę na skutek apelacji powinien, w ramach pełnej swobody jurysdykcyjnej, naprawić wszystkie dostrzeżone naruszenia prawa materialnego, mieszczące się w granicach zaskarżenia. Z uwagi na powyższe wskazać należy, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia prawa materialnego poprzez nie zastosowanie art. 10 w zw. z art. 32 zd. pierwsze Prawa wekslowego, w konsekwencji czego odmówiono pozwanemu prawa podnoszenia zarzutów ze stosunku pozawekslowego, łączącego wystawcę weksla z powodem.

W ocenie sądu odwoławczego wadliwym jest pogląd zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, wedle którego poręczyciel może podnosić wobec remitenta zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z deklaracją wekslową, o ile podpisał deklarację wekslową. Stanowisko Sądu Okręgowego wsparte zostało judykataami, będącymi głosem odosobnionym na tle utrwalonego w doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądu, w myśl którego do czasu puszczenia weksla w obieg, poręczyciel może powoływać się na zarzuty przysługujące wystawcy weksla in blanco, dysponując nadto zarzutami niezależnymi od wystawcy weksla, w czym przejawia się zasada samodzielnej odpowiedzialności awalisty, wyrażona w art. 32 zd. drugie Prawa wekslowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.03.2011 r., IV CSK 371/10, LEX nr 784973; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24.11.2009 r., V CSK 129/09, LEX nr 688047; Komentarz do art. 10 i 32 Prawa wekslowego – I. Heropolitańska, LEX 2011). Dopuszczalność powoływania się w postępowaniu nakazowym na podstawę faktyczną i prawną, wynikającą z łączącego strony stosunku prawnego, w związku z którym został wystawiony weksel nie może zaś budzić wątpliwości, wobec jednoznacznego i utrwalonego stanowiska doktryny i judykatury (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSNCP 1968, nr 5, poz. 79, uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124 lub wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00, OSNC 2001, nr 6, poz. 89).

Zauważyć również należy, że argumentacja zaprezentowana przez powoda w odpowiedzi na zarzuty pozwanego odnosi się do sytuacji prawnej poręczyciela wekslowego, który umieścił swój podpis na wekslu zupełnym w chwili jego wystawienia, przy czym, jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 maja 2011 r. (III CSK 254/10, LEX nr 951222), okoliczności udzielenia poręczenia wekslowego mogą wskazywać, że doszło do dorozumianego ukształtowania się odpowiedniego, pozawekslowego stosunku obligacyjnego między poręczycielem wekslowym i remitentem. Z tego właśnie stosunku poręczyciel wekslowy może skutecznie wywodzić wobec remitenta zarzut braku powstania roszczenia w tzw. stosunku podstawowym, łączącym wystawcę z remitentem. Weksel stanowiący podstawę powództwa w niniejszej sprawie był natomiast wekslem in blanco, wystawionym w celu zabezpieczenia realizacji umowy leasingu, a jego wręczeniu towarzyszyło sporządzenie deklaracji, upoważniającej powoda do wypełnienia weksla i określającej sposób wypełnienia.

Dla porządku wyводу wypada w tym miejscu podkreślić, że ze względu na abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego i konieczność ochrony bezpieczeństwa obrotu wekslowego, przepis art. 17 pr. weksl. wyłącza możliwość podnoszenia zarzutów z tzw. stosunku podstawowego, ale tylko wówczas, gdy zapłaty od dłużnika wekslowego domaga się osoba trzecia, która nabyła weksel na podstawie czynności unormowanej w prawie wekslowym. Ograniczenia te nie dotyczą natomiast bezpośrednich stron czynności wekslowej, a zatem wystawca weksla własnego, pozwany przez remitenta, może bronić się w postępowaniu wywołanym zarzutami od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla wszelkimi zarzutami wynikającymi ze stosunku prawnego leżącego u podstaw zobowiązania wekslowego. Takie stanowisko jednolicie przyjmowane jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego, między innymi w orzeczeniach z dnia 25 XI 1963 r., III CO 56/63, OSN 1966/2/12, z dnia 21 X 1998 r., II CKN 10/98, OSNC 1999/5/93, z dnia 18 XI 1999 r., I CKN 215/98, OSNC 2000/7-8/128 oraz z dnia 26 I 2001 r., II CKN 25/00, OSNC 2001/7-8/117.

W myśl z kolei art. 32 zd. pierwsze Prawa wekslowego poręczyciel odpowiada tak jak ten, za kogo poręczył, a zatem przysługują mu takie same zarzuty wobec remitenta, jak wystawcy weksla, za którego poręczył, poza zarzutami

ściśle osobistymi tego dłużnika. Ponadto poręczycielowi przysługują zarzuty ze stosunku poręczenia łączącego go z wierzycielem wekslowym. Poręczenie wekslowe jest bowiem zobowiązaniem samoistnym.

Zgodnie z poglądem akceptowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, poręczyciel, który udzielił poręczenia na wekslu in blanco, może - do czasu indosowania weksła przez remitenta - powoływać się na wypełnienie weksła niezgodnie z zawartym porozumieniem. Podpisanie deklaracji wekslowej przez poręczyciela nie stanowi natomiast przesłanki warunkującej możliwość powoływania się poręczyciela na zarzuty z tzw. stosunku podstawowego, albowiem istotą awalu jest to, że poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten, za kogo poręczył. Jeżeli więc poręczył za wystawcę weksła własnego jest głównym dłużnikiem wekslowym. Odpowiedzialność poręczyciela wekslowego zależy od tych samych przesłanek, co odpowiedzialność osoby, za którą poręczył. Ponadto treść jego zobowiązania jest taka sama jak treść zobowiązania osoby, za którą poręczył.

Prawo wekslowe nie określa przy tym, jakimi zarzutami poręczyciel wekslowy może się zasłaniać wobec posiadacza weksła, skoro jednak odpowiada tak samo, jak ten za kogo poręczył, przysługuje mu prawo podnoszenia także wszelkich zarzutów, jakie przysługują tej osobie, a do nich zalicza się zarzuty subiektywne, oparte na stosunkach osobistych osoby, za którą poręczył, z osobą posiadającą weksel (tak. I. Heropolitańska, w: Komentarz do art. 32 ustawy – Prawo wekslowe, LEX 2011). Wobec tego jest rzeczą wtórną, czy poręczyciel weksła in blanco podpisał deklarację wekslową. Należy wszelako zauważyć, że w niniejszej sprawie deklaracja wekslowa podpisana została przez C. H., występującego w relacjach z powodem nie tylko jako poręczyciel wekslowy, ale przede wszystkim jako osoba uprawniona do podpisania weksła za wystawcę weksła – (...), spółkę jawną, której był współwłaścicielem (k. 265). Dokonane przez Sąd I instancji rozróżnienie mocy podpisu pod deklaracją wekslową, w sytuacji gdy został on skreślony przez osobę fizyczną będącą zarówno współwłaścicielem spółki jawnej (wystawcy weksła), jak i poręczycielem za zobowiązania spółki zabezpieczone wekslem, uznać należy za wadliwe, skoro art. 10 Prawa wekslowego nie wymaga żadnej szczególnej formy porozumienia wekslowego, zatem może być ono zarówno pisemne, jak i ustne, może zostać osiągnięte w sposób wyraźny lub dorozumiany. Niewątpliwie więc pozwany, składając podpis pod deklaracją wekslową w imieniu wystawcy weksła, wyraził swą wolę w zakresie warunków uzupełnienia weksła in blanco także jako jego poręczyciel. W rozpoznawanej sprawie poręczyciel mógł zatem zgłaszać zarzuty odnoszące się do umowy leasingu, łączącej wystawcę weksła z remitentem. Inne stanowisko zajęte w tym przedmiocie przez Sąd Okręgowy nie może być uznane za trafne.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić zatem należy, że Sąd Okręgowy bezzasadnie odmówił pozwanemu uprawnienia do podnoszenia zarzutu dotyczącego rozliczenia umowy leasingu, a w konsekwencji zarzut ten pozostał nierozpoznany. Tymczasem w przypadku zakwestionowania prawidłowości uzupełnienia weksła wierzyciel ma obowiązek podać, z jakiego tytułu domaga się zapłaty i przedstawić stosowne wyliczenie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 29 sierpnia 2007 r., I ACa 442/07, LEX nr 446721). Bez tego dłużnik wekslowy nie jest w stanie wykazać zgodności sumy wekslowej z porozumieniem. Z kolei wadliwość tych wyliczeń może być wykazywana przez pozwanego poręczyciela chociażby przy pomocy opinii biegłego sądowego, jednak zgłoszone w tej mierze wnioski dowodowe zostały przez Sąd I instancji oddalone, jako zmierzające do wykazania twierdzeń, których pozwany – zdaniem Sądu Okręgowego – podnosić skutecznie nie mógł.

Za istotnie niecelowe uznać zaś należało w realiach niniejszej sprawy przeprowadzanie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego z zakresu motoryzacji celem określenia wartości zwróconego przedmiotu umowy leasingu, albowiem bezspornym w sprawie było, że stanowiąca przedmiot umowy leasingu naczepa ciężarowa została sprzedana przez powoda w dniu 8 lutego 2010 r. za kwotę 26 840 zł. brutto (22 000 zł. netto) – k. 258, 259. W tej sytuacji realną korzyścią uzyskaną przez powoda była cena netto ze sprzedaży przedmiotu leasingu, a dla jej udowodnienia wystarczającym jest złożenie umowy sprzedaży i faktury VAT.

Jeśli zaś chodzi o poprawność pozostałych wyliczeń, składających się na ostateczny wynik rozliczenia umowy leasingu i należne finansującemu odszkodowanie, przy uwzględnieniu zawłości regulacji w tym zakresie, wynikających z ogólnych warunków umowy leasingu, zauważyć wypada, że w istocie spoczywający na stronie pozwanej ciężar wykazania zarzutów podniesionych przeciwko wekslowi gwarancyjnemu, odnoszących się do stosunku

podstawowego, wymagał przeprowadzenia dowodu związanego z wykorzystaniem wiadomości specjalnych z zakresu rachunkowości i księgowości, o co pozwany wnosił już w środku zaskarżenia od nakazu zapłaty. Odmowa dopuszczenia zgłoszonego dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i księgowości wobec uznania, że pozwany pozbawiony jest możliwości podnoszenia zarzutu dotyczącego rozliczenia umowy leasingu, uniemożliwiła stronie pozwanej wywiązanie się z ciężaru udowodnienia twierdzeń, dotyczących się uzupełnienia weksla in blanco niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej, przewidującej uprawnienie powoda do wypełnienia weksla w przypadku naruszenia przez wystawcę warunków umowy leasingu, na sumę odpowiadającą wszelkim zobowiązaniom finansowym wystawcy wobec powoda.

W ocenie sądu odwoławczego u podstaw zaskarżonego wyroku legło zatem błędne założenie, w myśl którego pozwany - ze względu na brak porozumienia wekslowego pomiędzy stronami - nie może bronić się zarzutem wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z porozumieniem, odsyłającym do stosunku podstawowego, łączącego powoda z wystawcą weksla in blanco a poręczanego, m.in. przez pozwanego. Konsekwencją naruszenia prawa materialnego było z kolei zarzucane w apelacji naruszenie przepisów postępowania, polegające na przedwczesnym oddaleniu wniosku dowodowego pozwanego, zmierzającego do wykazania wadliwości rozliczenia umowy leasingu, jak też przyjęciu, że strona powodowa wykazała prawidłowość wypełnienia weksla, a tym samym zasadność i wysokość dochodzonego roszczenia.

Wskazane uchybienie przepisom prawa wekslowego skutkowało zaś w rzeczy samej nierozpoznanie istoty sprawy, a więc w tym przypadku brakiem merytorycznego stanowiska wobec argumentów podniesionych w zarzutach od nakazu zapłaty i nieprzeprowadzeniem w efekcie postępowania dowodowego, umożliwiającego pozwanemu obronę przed roszczeniem powoda z uwagi na jego specyfikę, wynikającą z charakteru i źródła zobowiązania, będącego podstawą żądań pozwu. Sąd I instancji bezzasadnie odstąpił od poddania – żądanej przez stronę pozwaną – kontroli poprawności wycieńczeń zaoferowanych przez powoda po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, w sytuacji gdy weryfikacja prawidłowości rozliczenia umowy leasingu wymaga posiadania wiadomości specjalnych, a zatem jedynym środkiem dowodowym, jaki miarodajnie prowadzić może do kontroli zasadności zgłoszonych zarzutów jest opinia biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości, o przeprowadzenie którego to dowodu konsekwentnie pozwany wnosił w toku postępowania przed Sądem Okręgowym. Przyjęcie wszelako przez Sąd I instancji, iż pozwanemu nie przysługują w ramach niniejszego postępowania zarzuty związane z poprawnością rozliczenia umowy leasingu, jako stosunku podstawowego, dla zabezpieczenia realizacji którego wystawiony został weksel in blanco, uniemożliwiło dokonanie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia, Sąd Okręgowy poprzestał bowiem na zaaprobowaniu ramowych danych przedstawionych przez powoda, nie poddających się weryfikacji bez koniecznych wiadomości specjalnych z zakresu rozliczania umów leasingu.

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy ma ugruntowane znaczenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia, polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, LEX nr 50750; z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, LEX nr 519260; a dnia 9 listopada 2012 r., Lex nr 1231340; z dnia 26 listopada 2012 r., I CZ 147/12, Lex nr 1284698 oraz wyroki tego Sądu z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315; z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003/3/36; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, LEX nr 178635).

Ponieważ taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, koniecznym okazało się uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Przy ponownym rozpoznaniu przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy winien odnieść się do zgłoszonych przez pozwanego zarzutów, związanych z poprawnością rozliczenia umowy leasingu i tym samym niewłaściwym wypełnieniem weksla in blanco, przeprowadzając niezbędne w tym zakresie postępowanie dowodowe.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 386 § 4 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku, rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego opierając o dyspozycję art. 108 § 2 k.p.c.